

OLIMPIADA LINGWISTYKI MATEMATYCZNEJ 2015/16
zawody II etapu (eliminacje okręgowe)

Na rozwiązanie wszystkich zadań przeznaczone jest 180 minut.

Rozwiązanie każdego zadania należy napisać na osobnej kartce, podpisując ją imieniem i nazwiskiem drukowanymi literami oraz wyraźnie opatrując numerem zadania.

Zad. 1. Poniżej zapisano daty urodzin i imiona dzieci urodzonych od 1 XII w dwóch wioskach Wybrzeża Kości Słoniowej.

	wioska ludu Nzema:
wioska ludu Baule:	
	7 XII – Kodyo
2 XII – Kamlã	9 XII – Kaku
7 XII – Kwasi	10 XII – Yaw
8 XII – Kwadyo	15 XII – Abinimla
16 XII – Abina	16 XII – Akuba
29 XII – Kadyo	19 XII – Kwami
29 XII – Adyuba	21 XII – Adyuba
30 XII – Kwamlã	30 XII – Kwaku
1 I – Aya	1 I – Kofi
3 I – Ama	1 I – Afiba
4 I – Akisi	2 I – Ama
6 I – Kwamlã	4 I – Kodyo
8 I – Yaw	7 I – Kwaw

1.1 (2 pkt) Najmłodszych dwoje dzieci w wiosce Baule to chłopcy.
Jak sądzisz – jakie imiona w językach Baule i Nzema to imiona żeńskie?

1.2 (9 pkt) Jakie imiona mogą zostać nadane dzieciom urodzonym w wiosce Baule w dniach: 14 I, 16 I, 31 I? Uzasadnij!

1.3 (9 pkt)
Jakie imiona mogą nosić dzieci, które urodzą się w wiosce Nzema w dniach: 10 I, 12 I? Uzasadnij!

Zad. 2.1 (12 pkt) Dopasuj numery podanych wyrażeń malajskich* do ich polskich znaczeń:

banknot, bochenek, dywan, garść ryżu, jajko, kamień, kawałek ciasta, kawałek papieru, kawałek ziemi, kij, kopiec ziemi, koralik, kostka mydła, kromka chleba, liść, mata, mydelniczka, ołówek, paczka zapalek, stos kamieni, zapałka, ziarenko ryżu, znaczek pocztowy, zwinięty dywan

1. sebatang kayu	13. sehelai daun
2. sebatang manics	14. sehelai kertas
3. sebatang pencil	15. sekepal batu
4. sebidang permaidani	16. sekepal tanah
5. sebidang tanah	17. sekeping stem
6. sebidang tikar	18. sekeping wang kertas
7. sebiji batu	19. seketul roti
8. sebiji telur	20. seketul sabun
9. sebutir beras	21. sekotak manics
10. sebutir manik	22. sekotak sabun
11. segenggam beras	23. sepotong kue
12. segulung permaidani	24. sepotong roti

2.2 (4 pkt) Przetłumacz na malajski: a) piórnik, b) rulon papieru.

2.3 (9 pkt) Które z poniższych wyrażeń oznacza chusteczkę, a które igłę? Uzasadnij!

sebatang jarum, sebiji serbet, sehelai serbet, sehelai jarum, seketul jarum, sepotong serbet

* - Język z austronezyjskiej rodziny językowej, urzędowy w Malezji, Singapurze i Brunei. Jest powszechnie uważany za jeden z języków najłatwiejszych do nauki. Jego wariantem jest język indonezyjski, wskutek czego malajskim posługuje się około 200 mln ludzi, co plasuje go pod tym względem tuż za chińskim, angielskim, hiszpańskim, rosyjskim, francuskim, hindi i arabskim.

Zad. 3. Podano godziny oraz odpowiadające im wyrażenia w języku suahili*.

3:13	saa tisa na dakika kumi na tatu usiku
5:01	saa kumi na moja na dakika moja alfajiri
7:15	saa moja na robo asubuhi
11:45	saa sita kasororobo mchana
15:30	saa tisa na nusu mchana
18:22	saa kumi na mbili na dakika ishirini na mbili jioni
21:05	saa tatu na dakika tano usiku

3.1 (7 pkt) Dopasuj godziny z kolumny po prawej do poniższych wyrażen.
(Uwaga: dwie godziny nie pasują do żadnego z nich!)

A) saa tatu kasoro dakika kumi asubuhi	1:40
B) saa mbili na dakika ishirini na tano usiku	8:50
C) saa kumi na moja kasoro dakika ishirini na tatu jioni	9:40
D) saa nane kasoro dakika ishirini usiku	10:07
E) saa sita na dakika mbili mchana	12:02
F) saa tano na dakika kumi usiku	14:17
G) saa nne na dakika saba asubuhi	16:37
	20:25
	23:10

3.2 (9 pkt) Co to za godziny?

- I) saa mbili na nusu asubuhi
- II) saa nne na dakika kumi na nne usiku
- III) saa kumi na dakika nane alfajiri

3.3 (9 pkt) Zapisz w suahili godziny: 0:00, 13:34, 22:40.

* - Z rodziny bantu, używany przez 100-150 mln mieszkańców kilku państw Afryki Środkowej i Wschodniej, gdzie jest językiem urzędowym i nieoficjalnym językiem kontaktu, mimo że jest to język ojczysty dla zaledwie kilku milionów ludzi zamieszkujących wybrzeża Kenii i Tanzanii. (Oryginalna nazwa – *kiswahili* – to ‘język wybrzeża’).

Zad. 4. Oto spokrewnione słowa dialektów północnego (iron) i południowego (digoron) języka osetyjskiego*.

<u>iron:</u>	<u>digoron:</u>	<u>znaczenie:</u>
ály	ali	wszyscy
árawyn	arawun	brzmięć
ævdísyn	ævdesun	pokazywać
ænguýldz	ænguldzæ	palec
ænguyl dz	i ængul dzæ	ten palec
æxsæz	æxsæz	sześć
bázyg	bazug	ramię
bázyg	i bazug	to ramię
dykkág	dukkag	drugi
dýmæg	i dumæg	ten ogon
kuyráet	kuræt	beszmet (rodzaj odzieży wierzchniej)
kúsart	kosart	tusza mięsna
næwæg	næwæg	nowy
stúr	stor	wół
stýn	istun	stać
wájyg	i wægug	ten olbrzym
wælær dygæj	wælærdigæj	u góry
xícaw	xecaw	właściciel
xyzýn	xizin	torba
xuý	xu	świnia

4.1 (7 pkt) Który z tych dwóch dialektów jest bardziej archaiczny (bliższy stanu pierwotnego)? Uzasadnij!

4.2 (9 pkt) Jakie zmiany zaszły w mniej archaicznym dialekcie i w jakiej kolejności?

4.3 (6 pkt) Podaj reguły akcentuacji w dialekcie iron.

4.4 (8 pkt) Zapisz w ironie (zaznaczając akcenty):

ogon, olbrzym, ten drugi, ten beszmet, ta tusza mięsna, ten nowy, ten właściciel, ta torba.

* - Z grupy indoirańskiej języków indoeuropejskich, używany przez ok. pół miliona żyjących na Kaukazie Osetyjczyków (urzędowy w Osetii Północnej i Południowej), stanowiący prawdopodobnie ostatnią pozostałość po dialektach sarmacko-alańskich języka scytyjskiego; współcześnie zapisywany cyrylicą, w zadaniu użyto jednak transkrypcji zbliżonej do osetyjskiej wersji alfabetu łacińskiego (używanej do roku 1937). Literę „y” czyta się podobnie jak w polskim „x” – podobnie jak polskie *ch*, „c” – jak w polszczyźnie, dwuznaki „ku”, „gu” i „xu” oznaczają odpowiednią spółgłoskę wymawianą z zaokrągleniem warg, „w” czyta się jak w angielskim, a „æ” to szwa, czyli pierwsza samogłoska w angielskim *about*.

OLIMPIADA LINGWISTYKI MATEMATYCZNEJ 2015/16

zawody II etapu (eliminacje okręgowe) – odpowiedzi i schemat oceniania

1.1. (2 pkt) Zaczynające się na A. (Uznawaliśmy również wymienienie wszystkich: Abina, Abinimla, Adyuba, Afiba, Akisi, Akuba, Ama, Aya).

1.2. 14 I – Akuba, Kaku, Kwaku, 16 I – Afiba, Kofi, 31 I – Ama, Kwami (po 1 pkt)

1.3. 10 I – Akisi, Kwasi, 12 I – Abina, Abinimla, Kamlã, Kwamlã (po 1 pkt)

Uzas. (5 pkt): imiona zależą od dnia tygodnia. W obu wioskach używane są te same (w różnych nieraz wariantach), ale kalendarz Baule jest przesunięty o jeden dzień.

2.1. 1. kij, 2. zapalka, 3. ołówek, 4. dywan, 5. kawałek ziemi, 6. mata, 7. kamień, 8. jajko, 9. ziarenko ryżu, 10. koralik, 11. garść ryżu, 12. zwinięty dywan, 13. liść, 14. kawałek papieru, 15. stos kamieni, 16. kopiec ziemi, 17. znaczek pocztowy, 18. banknot, 19. bochenek, 20. kostka mydła, 21. paczka zapalek, 22. mydelniczka, 23. kawałek ciasta, 24. kromka chleba (po 0,5 pkt)

2.2. a) sekotak pencil, b) segulung kertas (2 · (1 + 1) pkt)

2.3. ‘chusteczka’ = sehelai serbet, ‘igła’ = sebatang jarum (po 1,5 pkt za właściwie wybrane tłumaczenia)

„Sebatang” to klasyfikator rzeczy długich i cienkich, „sehelai” – rzeczy cienkich, o miłej w dotyku powierzchni. (po 3 pkt za objaśnienie)

3.1. A) 8:50, B) 20:25, C) 16:37, D) 1:40, E) 12:02, F) 23:10, G) 10:07 (po 1 pkt)

3.2. I) 8:30, II) 22:14, III) 4:08 (po 2 pkt za każdą godzinę + po 1 pkt za minuty; jeśli dana godzina mieściła się tylko w dobrym przedziale (czyli poprawnie odczytano „asubuhi”, „usiku” lub „alfajiri”) – 1 pkt)

3.3. 0:00 = *saa sita usiku*, 13:34 = *saa nane kasoro dakika ishirini na sita mchana*
22:40 = *saa tano kasoro dakika ishirini usiku*

Za każdy poprawny zapis 3 pkt.

Przy każdej godzinie za każdy błędnie zapisany człon odejmowano do zera po 1 pkt.

4.1. Gdyby bardziej archaiczny był iron, niejasne byłoby, dlaczego „y” z ironu odpowiada w digoronie w niektórych pozycjach „i”, a w innych „u” ani dlaczego słowo „stúr” z ironu odpowiada w digoronie słowo ze zmienioną jedynie samogłoską, a odpowiednik „stýn” ma na początku „i”.

Problemy te znikają, jeśli to digoron uzna się za bliższy stanu pierwotnego – wówczas można zauważyć, że odpowiednikami „i” oraz „u” w pozycji międzyspółgłoskowej w digoronie jest w ironie „y”, co oznaczałoby, że w ironie te oryginalnie różne samogłoski przekształciły się w jedną, natomiast oryginalne początkowe „i” w digoronie się zachowało, a w ironie zanikło (podobnie zresztą jak *i* pełniące rolę przedimka określonego).

4 pkt za podanie jednego argumentu, 3 pkt za drugi

Uwagi:

1) wielu zawodników pisało, że któryś z tych dialektów ma łatwiejszą wymowę (przy czym wybór padał czasem na jeden, czasem na drugi). Trudno o tym wyrokować, bo co prostsze do wymówienia dla Polaka, niekoniecznie jest prostsze dla Francuza czy Chińczyka.

2) Niektórzy twierdzili, że któryś z tych dialektów brzmi „bardziej miękko”. Po pierwsze jednak nie ma danych, by to stwierdzić, po drugie pojęcie miękkości stosuje się normalnie do spółgłosek, a po trzecie jego ścisłe znaczenie może zależeć od języka i jego fonetyki.

3) Wiele osób pisało, że zanik, a wiele – że wprowadzenie przedimków (nazywanych również niekoniecznie poprawnie rodzajnikami, zaimkami, a całkiem błędnie zaimkami osobowymi lub przyimkami) to dowód rozwoju języka. Można zwrócić uwagę, że współczesnej polszczyźnie nieznane są odróżniane dawniej formy określone i nieokreślone przymiotników, natomiast w kilku językach europejskich (tendencja ta rozprzestrzenia się z grubsza od głównego łańcucha Alp) rozszerza się użycie przedimków przed imionami.

4.2. Uznawaliśmy następującą listę zmian i komentarzy dot. ich kolejności:

(a) międzyspółgłoskowe $i, u > y$ (1 + 1 pkt)

(przy czym zachował się układ warg przy spółgłoskach tylnojęzykowych (x, k, g) poprzedzających u , co zapisywane jest dwuznakami „xu”, „ku”, „gu” – 1 pkt)

(b) podwyższenie samogłosek, tj. $o > u, e > i$ (1 + 1 pkt)

Uwaga: zmiany (2) musiały zajść później niż (1). (W przeciwnym wypadku w ironie nie byłoby międzyspółgłoskowych „u” ani „i”). – 1 pkt

(c) zanik nagłosowego i (również w roli przedimka) – 1 pkt

Można też uznać, że zmiana $i > y$ zaszła we wszystkich pozycjach, a później zanikło nagłosowe y . (Taka wersja jest bardziej prawdopodobna, bo pasuje do prostych zasad akcentuacji i ich zmian – patrz niżej). – 1 pkt.

(d) zanik końcowego æ – 1 pkt

Wiarygodniejsza jest jednak następująca chronologia:

- (a) z zamianą i we wszystkich pozycjach (3 pkt)
- (b) – po (a) (1 + 1 pkt)
- przesunięcie akcentu w wyrazach o ponad jednej sylabie z pierwszej sylaby na następną, jeśli samogłoską akcentowaną było y lub æ – po (a) (1 pkt)
- zanik nagłosowego y (również w roli przedimka) – po zmianie akcentuacji (1 + 1 pkt)
- (d) – w niemożliwym do ustalenia momencie (1 pkt)

W obu wariantach punkty przyznawano jedynie za w pełni opisane zmiany i tylko jeśli inne podane nie były z nimi sprzeczne.

4.3.

- W każdym słowie akcentowana jest jedna samogłoska. (2 pkt)

Uwaga: jak wynika z uwag u dołu treści i danych zadania, połączenie „uy” to nie dwie samogłoski ani żaden dyftong – „u” pełni wówczas rolę oznaczenia tzw. labializacji poprzedzającej spółgłoski.

- Akcent pada na pierwszą sylabę poza sytuacją (gdy akcentowana jest druga), kiedy: słowo ma więcej niż jedną sylabę, nie jest w formie określonej, a pierwszą samogłoską jest y lub æ . (4 pkt)

Uwaga: jak wynika z danych zadania, w formie określonej występują (podobnie jak w innych językach, w tym dawnej polszczyźnie) nie tylko rzeczowniki, ew. można uznać, że są to słowa urzeczownikowione (choć nie da się tego stwierdzić na podstawie danych zadania).

4.4. *dymæg, wæjýg, dýkkag, kuýræt, kúsart, náwæg, xícaw, xýzyn* (po 1 pkt)